

|                  |                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Organ</b>     | Kollektivtrafiknämnden                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Plats</b>     | Kollektivtrafikmyndigheten, Ängsgårdsgatan 12, Västerås/Teams                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Tidpunkt</b>  | Torsdagen den 22 september 2022                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Ledamöter</b> | Tommy Levinsson (S), Ordförande<br>Karolina Myllergård (S)<br>Bengt-Åke Nilsson (L)<br>Magnus Ekblad (C), 1:e vice ordförande<br>Jenny Landernäs (M), 2:e vice ordförande<br>Samuel Stengård (KD), ersätter Gunnar Björnstad (M)<br>Sven Fallgren (SD), deltar på distans |
| <b>Ersättare</b> | Mikael Peterson (S)<br>Marino Wallsten (S)<br>Ingemar Johansson (L), deltar på distans<br>Anders Johannesson (C)<br>Joakim Öryd (SD)                                                                                                                                      |
| <b>Övriga</b>    | Arne Andersson, förvaltningsdirektör<br>Mohammad Sabet, verksamhetschef<br>Christina Winnieson, ekonomichef<br>Cecilia Skanser, mötessekreterare<br>Martin Drakenberg, SJs affärschef för Tåg i Bergslagen slutet av § 66<br>Diana Leijonberg, handläggare Marknad § 67   |

#### § 61 Fastställande av föredragningslista

##### Beslut

1. Den preliminära föredragningslistan fastställs, med tillägg av ett ärende från ordförande Tommy Levinsson (S) gällande linje 569 som redovisas under § 72 Övriga frågor.

#### § 62 Föregående protokoll

Anmäls att kollektivtrafiknämndens protokoll från sammanträdet 2022-09-05 justerats i föreskriven ordning.

#### § 63 Justering

##### Beslut

1. Jenny Landernäs utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

#### § 64 Nästa sammanträde

##### Beslut

1. Nästa sammanträde ska äga rum torsdagen den 10 november kl. 09.00.

## § 65 Delegationsbeslut och anmälningsärenden

Protokoll över beslut enligt delegation, beslut om färdtjänsttillstånd maj-augusti 2022.

### Beslut

1. Delegationsbeslut och anmälningsärenden läggs till handlingarna.

## § 66 Muntlig information

### *Information från Kollektivtrafikförvaltningen*

Arne Andersson inleder med att informera om vad förvaltningen har genomfört under 2022 samt berättar vad som planeras för 2023.

#### *Tågfrågor*

Tåg i Bergslagen (TiB): Upphandling pågår. Det råder störningar i trafiken med anledning av brist på lokförare och ombordpersonal.

Mälardalstrafik: Det råder stora störningar, främst på UVEN. Dialog förs med leverantören MTR.

Nämnden diskuterar den ohållbara situationen för resenärerna samt vikten av att tillhandahålla korrekt information om förändringar i trafikplaneringen i god tid. Vidare diskuteras att också Trafikverkets bristande underhåll påverkar tågtrafiken.

Arne Andersson berättar att en förstärkning av busstrafiken genomförs via Uppsala Lokaltrafik, UL, från måndag 26 september fram till årsskiftet, till en kostnad för Region Västmanland av cirka en miljon kronor. Han berättar också att en tillfällig förstärkning av morgontur på linje 569 kommer att införas.

#### *Ekonomi*

Vidare informerar Arne Andersson om ökade kostnader för 2023, varav största delen beror på ökade drivmedelskostnader. Det leder till en stor finansiell påverkan och det kommer att behöva göras justeringar i rambudget för 2023 och 2024.

#### *Övrigt*

Avslutningsvis berättar ordförande Tommy Levinsson att invigningen av nya elbussar sker på måndag 26 september.

### *Information och diskussion gällande störningar för Tåg i Bergslagen*

Martin Drakenberg, SJs affärschef för Tåg i Bergslagen, informerar om trafikreducering och att ersättningstrafik sätts in för att kompensera inställda tåg på Bergslagspendeln. Han berättar att anledningen till att trafiken behöver reduceras beror på lokförarbrist, som är ett branschproblem. Han informerar om vidtagna åtgärder, som att man har startat en egen lokförarskola samt försöker återrekrytera personal som har slutat. Vidare berättar han att tidigare problem med personalplaneringssystemet har åtgärdats. Han nämner också att Trafikverket ligger efter med sin planering, något som också påverkar situationen.

Nämnden diskuterar bland annat varför situationen har uppstått, rekrytering till lokförarskolan samt marknadsföring av utbildningen och yrket och annonsering av rekryteringsbehov. Vidare diskuteras också vikten av att behålla lokförare och utbildning för att få de nya tågen i drift så snabbt som möjligt samt prioriteringar gällande reducerad trafik. Avslutningsvis diskuteras möjlighet till vidareutbildning för att befintliga förare ska kunna arbeta på andra fordon.

#### **Beslut**

1. Informationen noteras.

### **§ 67 Uppdatering av köp- och resevillkor**

#### **Sammanfattning**

När Kundkoll lanseras behöver resevillkoren uppdateras. Vi använder andra namn på produkterna, biljett i stället för kort. Kommunbiljett som gäller i respektive zon och länsbiljett som gäller för resa över kommungräns och i hela länet. Den nya produkten 24h-biljett behöver läggas till i villkoren.

#### **Beskrivning av ärendet**

De förändringar som har gjorts finns i bilaga 1. Där finns beskrivet varje punkt, ändring eller omformulering.

#### **Uppföljning**

Resevillkoren ska granskas minst en gång om året för att se om de skett några förändringar som påverkar villkoren. Alla ändringar redovisas och skickas till kollektivtrafiknämnden för beslut.

Diana Leijonberg redogör kort för uppdateringar av villkoren.

Nämnden diskuterar att formuleringen "annan juridisk person" gällande begäran om kameraövervakning behöver omformuleras.

#### **Beslut**

1. Redovisade förslag till uppdaterade villkor godkänns under förutsättning av att redaktionella ändringar görs avseende formuleringen "annan juridisk person". Ändringarna redovisas för nämnden vid kommande sammanträde.

### **§ 68 Delårsrapport 2 2022 för Kollektivtrafikförvaltningen**

KTM220044

Christina Winnieson inleder med att berätta att resandet med den allmänna kollektivtrafiken uppgår till 80 % jämfört med 2019 och att intäkterna är 95 % av 2019 års nivå. Vidare redogör hon för uppföljning av mål och indikatorer.

Nämnden diskuterar att det nya målet "Ett nyskapande Västmanland" graderas "grönt" och hur det påverkar dess utvecklingspotential. Vidare diskuteras

sjukfrånvaro och förvaltningens arbete med det samt behov av förtydligande gällande könsfördelningen av sjukfrånvaron.

Christina Winnieson informerar vidare om att prognosen beräknas till + 10 miljoner kronor och redogör avslutningsvis för osäkerhetsfaktorer och förutsättningar samt uppföljning av internkontrollplan.

Nämnden diskuterar uppföljning och stickprov av sjukresor som görs utan bokad vårdbesök. Vidare diskuteras att beslutet om avgiftsfria resor för flyktingar från Ukraina slutat gälla och hur fortsättningen ser ut.

#### Beslut

1. Delårsrapport 2 2022 för Kollektivtrafikförvaltningen godkänns.

### § 69 Yttrande över revisionsrapporten Grundläggande granskning av styrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2021

RV220295

- Regionens revisorer har överlämnat revisionsrapporten Grundläggande granskning av styrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2021 till kollektivtrafiknämnden för yttrande.
- Ett förslag till yttrande redovisas.

#### Beslut

1. Förslaget godkänns och överlämnas till regionens revisorer som kollektivtrafiknämndens yttrande.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

### § 70 Revidering av Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län

KTM220046

#### Beskrivning av ärendet

Kollektivtrafikförvaltningen har under 2022 arbetat fram förslag på förändrade principer för planering och finansiering av länets kollektivtrafik. Bakgrunden är att det som följd av att kollektivtrafiken i Västmanland är ett delat ansvar mellan regionen och länets kommuner har funnits behov att förtydliga, konkretisera och utveckla tillämpningen av Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län (Avtalet), som definierar hur kollektivtrafiken ska planeras och finansieras.

Förslaget till nya principer omfattar bland annat:

- Ökad flexibilitet för vad som definieras som regional stomtrafik och att utbudet inom stomstråken ska kunna skilja sig beroende av efterfrågan.
- Att möjliggöra för kommuner att beställa tillköp av regional stomtrafik.

- Att kostnaden för respektive linje med busstrafik även ska ta hänsyn till antal dimensionerande fordon med effekt att respektive linjen får en högre fast kostnad men lägre rörlig kostnad.
- Att varje linje ska ha en uppdragsbeskrivning som definierar vilka parametrar som ska vara styrande vid planering.

### **Ärendets beredning**

Förslag till principer för planering och finansiering av Kollektivtrafik i Västmanlands län. Principerna har under våren 2022 varit ute på remiss hos samtliga av länets kommuner. Utifrån remissynpunkter har vissa justeringar gjorts. En remissammanställning samt föreslagna ändringar har redovisats för bland annat kollektivtrafiknämnden samt strategisk regional beredning.

Då principerna kan anses ha påverkan på Avtalet har kollektivtrafiknämnden vid sammanträdet 2022-09-05, § 58, beslutat att principerna ska inkluderas i Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län (antaget i regionfullmäktige 2017-09-27).

Som följd av detta föreslås principerna läggas in som ny bilaga till Avtalet. Därutöver föreslås att Avtalet uppdateras med hänvisning till denna nya bilaga under punkt 3.3 enligt nedan (tillagd text i fet stil).

*Kollektivtrafikmyndigheten tillhandahåller stomtrafik (som detta begrepp definieras i bilaga 2 **samt bilaga 3**). Väsentliga förändringar i stomtrafikutbudet ska i god tid kommuniceras med berörda kommuner.*

*Kommunerna beställer stadstrafik, lokal landsbygdstrafik, kompletteringstrafik, båttrafik och övrig trafik (som dessa begrepp definieras i bilaga 2 **samt bilaga 3**) av Kollektivtrafikmyndigheten och ansvarar för det ekonomiska underskott som uppkommer för beställd trafik. Parternas ansvar för det ekonomiska underskottet för viss trafik regleras närmare i bilaga 2 **samt bilaga 3**.*

Det ska också noteras att som följd av att principerna föreslås bli en del av Avtalet har en del justeringar behövt göras jämfört med tidigare kommunicerat material. Det avser främst rubriksättning samt vissa hänvisningar och formuleringar för att harmonisera med de skrivningar och begrepp som används i övriga delar av Avtalet.

### **Bakgrund**

Regionen tillhandahåller i enlighet med Avtalet regional stomtrafik som är buss- och tågtrafik mellan kommunhuvudorter inom och utanför länet medan kommunerna beställer övrig trafik som främst omfattar stadstrafik och landsbygdstrafik. I enlighet med avtalet ska respektive kommun ansvara för de kostnader som är att hänföra till den inomkommunala trafiken medan regionen ansvarar för kostnaderna för den regionala stomtrafiken.

Under arbetet med framtagande av principer har det varit tydligt att avtalets intention att respektive beställare av trafik ska stå för de kostnader som trafiken genererar inte fullt ut tillämpas idag. Dagens fördelning av kostnader delas mellan kommuner och regioner på depånivå och utifrån parametrarna utbudskilometer och utbudstimmar. Kostnader för fordon, tomkörningar och övriga depåkostnader fördelas på linjenivå utifrån respektive linjes produktion. Effekten är att linjer med

stabil utbud över dagen får bära oproportionerligt stor del av trafikens underskott. Samtidigt som det skapar det incitament att inte mer använda de fordon som gör uppdrag för skolans behov för att utöka trafiken för arbetspendling och andra resbehov. Sammanfattningsvis finns det en uppenbar risk att dagens principer för planering av trafik och fördelning av trafikens underskott riskerar att motverka mål om ökad marknadsandel.

#### **Beslut**

1. Redovisade förslag till ändringar i Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län godkänns under förutsättning att motsvarande beslut fattas av samtliga avtalsparter.
2. Revideringen av Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län ska gälla från och med 1 januari 2024.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

### **§ 71 Sammanträdesdagar 2023**

Torsdag 16 februari, torsdag 30 mars, torsdag 18 maj, torsdag 21 september, torsdag 9 november, torsdag 7 december.

Om inte annat anges sammanträder nämnden mellan klockan 09.00 och 12.00.

Med anledning av Kristi himmelfärds dag justeras förslaget på sammanträdesdatum i maj från den 18 maj till onsdagen den 17 maj.

#### **Beslut**

1. Sammanträdesdagar 2023 fastställs till 16 februari, 30 mars, 17 maj, 21 september, 9 november och 7 december.

### **§ 72 Övriga frågor**

Ordförande Tommy Levinsson (S) lyfter fram att det med anledning av MTRs bedömning av tågsituationen framöver behöver finnas en ambition och beredskap att se över busstrafiken, som att förstärka linje 569, för att tillgodose resenärernas behov.

Nämnden ställer sig positiv till det och diskuterar att det är i linje med nämndinitiativet från Jenny Landernäs och Victoria Kihlström, båda (M), som lämnades in vid föregående sammanträde.

Mikael Peterson (S) tar upp behovet av att kommunicera och marknadsföra möjligheten till biljettköp via Mälartåg.

### **§ 73 Avslutning**

Nämnden, genom presidiet, tackar avgående ordförande Tommy Levinsson för gott arbete under mandatperioden och överlämnar en gåva.

Ordförande tackar nämnden för gott arbete och avslutar mötet.

Vid protokollet

Cecilia Skanser, mötessekreterare

Justerat 2022-10-06

Tommy Levinsson  
Ordförande

Jenny Landernäs  
Justerare

Att justeringen tillkännagivits på regionens anslagstavla  
2022-10-06 intygas:

Cecilia Skanser